

Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerini Geliştirmelerine Etki Eden Sosyal ve Psikolojik Faktörler

Erçağ Önen

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Yöneticisi, ercag.onen@hotmail.com

ORCID:0000-0002-8801-8990

Özet

Bir öğretmenin bunları etkin bir şekilde sağlayabilmesi için, sınıf yönetim becerilerini geliştirmiş olması gerekmektedir. Sınıf yönetiminde etkin bir öğretmen; sınıf içi değişkenlere hâkim, plan-program etkinliklerini düzenlemede yetkin, öğretmen öğrenci ve akran ilişkisini sağlamada uygun bir rehber konumundadır. Öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi becerilerine sahip olması, öğrencilerin tüm gelişim alanlarını destekleyecek ve sınıftaki öğrenme ortamının kalitesini arttıracaktır. Kaliteli ve olumlu atmosfere sahip bir sınıf ortamında, öğrencileri bireysel davranışlarında ve akran ilişkilerinde olumlu yönlendirmek, istedik davranışları desteklemek, öğretmen ve öğrenci ilişkisini sağlıklı yürütmek, sınıf yönetimine hâkim bir öğretmen tarafından daha kolay sağlanacaktır. Bu durum kendi örgütüyle bütünleşme sağlayan bir öğretmen tarafından daha mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Sınıf Yönetimi, Sosyal ve Psikolojik Faktörler

Social and Psychological Factors Affecting the Development of Classroom Management Skills of Teachers

Abstract

In order for a teacher to provide them effectively, he must have developed classroom management skills. An effective teacher in classroom management; A teacher who is competent in regulating plan-program activities, who has control over variables in the classroom, is an appropriate guide in ensuring student-peer relationship. The fact that teachers have effective classroom management skills will support all areas of development of students and improve the quality of the learning environment in the classroom. Quality and a positive atmosphere in a classroom with students steer individual behavior and positive peer relationships, promote desirable behaviors, healthy relationship between teacher and student conduct by a teacher classroom management will be easier. This is more possible by a teacher who provides integration with his own organization.

Key Words: Teacher, Classroom Management, Social and Psychological Factors

Giriş

Toplumların geleceklere için şah damarı olan öğretmenler, sınıflarında yönlendirme ve rehberlik yapan yönetmen konumundadır. Bulunduğu bu konum itibariyle öğrenciyi, hammadde gibi işleyebilir, zenginleştirebilir. Öğretmenin özellikleri ve donanımı işlenmekte olan hammadde şeklindeki öğrenciyi iyi niteliklerle donatabilir (Sönmez, 2005).

Başarılı bir öğretmenin, teknolojiye yönelik donanımı önemlidir. Bu durum, etkileşimli tahtaların Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde sınıflarda yer edinmesi, bu konuyu gerekli kılmaktadır. Sınıf, aslında öğrencilerin belli bir zamanı donanım kazanabilmek için beraber geçirdikleri yerdir (Karabey ve İşcan, 2007).

Sınıflar aynı akran grubunda bulunan öğrencileri içerisinde bulundurduğu konum itibariyle en iyi şekilde yönetebilmeye ihtiyaç duyulan ortamlardır. Eğitimin kaliteli olmasının ön koşullarından birisi etkili bir sınıf yönetim ortamının oluşturulmasıdır (Yılmaz ve Aydın, 2015).

Eğitim yönetiminin ilk akla gelen aşamasıdır sınıf yönetimi. Sınıf; içerisinde yer alan öğrenci grubunun eğitim faaliyetlerine aktif olarak katıldığı ortam olarak bilinirken; sınıf kelime olarak

“Belirli nitelikleri aynı olan bireylerin oluşturduğu topluluk” olarak ifade edilmektedir. Buna örnek olarak işçi sınıfı, askeri sınıf, okul ortamında oluşturulan sınıf verilebilir (Sönmez, 2005).

Sınıfta bulunan öğrenciler, yaş, hazırbulunuşluk seviyesi, bilgi düzeyi açısından birbirlerine yakınlık gösterirler. Bu kümenin oluşturduğu küme adı da sınıftır. Eğitim öğretim faaliyetlerin de sınıf kelimesi bu mahiyette kullanılmalıdır (Arslan 2014).

Sınıf yönetiminin öğretmen kalitesi de eğitim yönetiminin etkisi ve niteliğine bağlıdır. Eğitim alanında oluşan başarı sınıf yönetiminin başarısı ile doğrudan ilgilidir (Başar, 2005).

A. SINIF YÖNETİMİNİN BOYUTLARI

Sınıf yönetiminin boyutları sınıfın fiziksel olarak düzenlenmesi, öğretim yönetimi, sınıf iklimini oluşturma ve davranış düzenleme, öğrenme-öğretme zamanını düzenleme olarak ele alınmıştır.

1. Sınıfın Fiziksel Olarak Düzenlenmesi

Çocukların gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak oturma düzeninin belirlenmesi, sınıfın büyüklüğü, ışık, ısı, renk etmenlerinin ayarlanması, sınıf mevcudu, oturma düzeni, eğitsel araçların düzenlenmesi gibi sınıfın görünüşünün düzenlenmesini kapsar. Çalık (2003)’a göre sınıfın fiziki durumu, öğrenmenin temel unsurlarından biridir.

Eğitsel amaçları gerçekleştirebilmek, eğitim ortamının kalitesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu sebeple eğitim ortamının eğitsel amaçlara göre düzenlenmesi gerekmektedir. Partin (2005), sınıfın fiziksel olarak düzenlenmesinin, öğrenme üzerinde etkili olduğunu ifade etmiştir.

Renkler bile insan psikolojisi üzerinde etkiye sahipken, uygun renk seçimi ve kullanımının önemi bile göz ardı edilmemelidir. Aynı zamanda sınıfın fiziki ortamı, sınıfın temizliğini de kapsamaktadır.

Çocuğu karşılayan fiziksel ortam, öğretmenin değerleri, eğitim felsefesi ve inançları ile ilgili çocuğa, ebeveynlere ve diğer bireylere bilgi vermektedir. Çocukların ihtiyaçlarını ve gelişim

özelliklerini göz önünde bulunduran sınıflar, özel alan, kontrol, keşif, karmaşıklık, yeniden yapılandırma, güvenlik, okunabilirlik ve ortam özdeşliği unsurlarını içerir (Çalık, 2003).

2. Plan-Program Etkinlikleri ve Öğretimin Yönetimi

Yıllık, ünite ve günlük planlamalar, öğretim materyallerini sağlama, çocuğun odağını etkinliğe vermesini ve katılımını sağlama, yöntem seçme gibi etkinlikler bu boyutta yer almaktadır. Eğitimde kısıtlı kaynaklar bulunmaktadır.

Öğretmen ise bu kaynakları kullanarak eğitim ve öğretim ortamını oluşturmaktadır. Öğretimin yönetimi boyutu ise öğretmenin kaynakları nasıl, nerede, ne zaman, kiminle kullanacağını cevaplarını verecek şekilde plan ve program etkinliklerini yapması durumudur (Başar, 2005).

3. Sınıf İklimini Oluşturmada İletişim ve Davranış Düzenleme

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde etkili olabilmesi için olumlu sınıf iklimi oluşturmaları büyük önem taşımaktadır. Sınıfın olumlu bir havaya sahip olması öğretmen-çocuk ve akran iletişiminin sağlıklı temellerle ilerlemesini sağlamaktadır. Bu doğru iletişim karşılıklı sevgi, saygı ve anlayış ile mümkündür.

Öğretmenin çocuklara açık ve net bir şekilde onlardan beklediği davranışları ve sorumluluklarını anlatması, çocukların haklarına özen göstermesi ve değerli hissettirmesi önemlidir. Etkili sınıf yönetimi sağlanan sınıf ortamında, öğretmen ile çocuklar sorumlulukları birlikte kabul eder ve işbirliği yapılan bir sınıf kültürü oluşturulur.

İletişim ve davranış düzenleme boyutu, sınıf kurallarının belirlenmesi ve çocuklara benimsetilmesi, istenilen davranışların yerine getirilmesi, sorunlu ve istenmeyen davranışların oluşmadan önce tahmin edilebilmesi ve etkili yöntemler ile istedik davranışlar olarak değiştirilmesini sağlamaya yönelik durumları barındıran boyuttur (Sarı ve Dilmaç, 2011).

4. Öğrenme-Öğretme Zamanını Yönetme

Öğretim, belirli bir zaman dilimi içerisinde gerçekleşmektedir. Zaman yönetimi boyutu öğretmenin, çocuklara hedef davranışları kazandırmak amacıyla zamanı planlı ve programlı şekilde kullanarak etkinlikleri gerçekleştirmesi durumunu kapsamaktadır. Kadı' ya göre; zaman en önemli kaynaktır. Öğretmenin, bu kaynağı en etkili şekilde, etkinlikler sıkıcı olmadan, faaliyetlerin niteliğini arttırarak, zamanı doğru kullanarak hedef davranışları çocuklara aktaracak şekilde düzenlemesi gerekmektedir (Yılmaz, 2008).

B. SINIF YÖNETİMİNDE SOSYAL VE PSİKOLOJİK FAKTÖRLER

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini geliştirmelerine sosyal ve psikolojik faktörler arasında birçok etmen rol oynamaktadır. Bu etmenleri aşağıdaki şekilde kısaca açıklamak mümkündür.

1. Sosyal Etmenler

Bireylerin kişilik yapısının ve davranışlarının şekillenmeye başladığı ilk kurum ailedir. Aile, evrensel anlamda en temel sosyal birimdir (Çelik, 2005).

2. Aile

Birey, doğumu ile başlayan süreçte, aile fertlerinin kurmuş olduğu ilişkiler içerisinde toplumsal, bireysel ve kişisel özelliklerini kazanmaktadır. Kazandıkları bu özellikler sayesinde ilerleyen süreçte kendi kazanımlarını belirli ölçüde geliştirebilmekte ve yenileyebilmektedir (Özden, 2004).

Bir bireyin, temel yaşam alışkanlıklarını belirlemede en etkili etmenler; ailenin eğitim düzeyi, kardeş sayısı, sosyoekonomik durumu, sosyo-kültürel özellikleri, tüketim alışkanlıkları gibi etmenlerdir. Böylece tüm bireyler, kendi yetiştiği ve büyüdüğü ortamda doğduğu andan itibaren

adeta bir hamur gibi şekillenmeye başlamaktadır (Arslan, 2014).

Bir ailenin çocuğunu yetiştirirken ona sağlaması gereken temel katkılar Yavuzer (2000)'e göre şu şekildedir:

- a. Güven duygusu vermek,
- b. Sosyal çevre sağlamak,
- c. Çocuğun başarısı için yetenek ve ilgileri doğrultusunda gelişimini desteklemek,
- d. Karşılaştığı sorunlara çözüm sunmak,
- e. İstendik davranışlar doğrultusunda model olmak ve rehberlik etmek,
- f. Çocuğun beklenti ve istekleri göz önüne alınarak gelişimine yardım etmek.

Aile ortamında temel ihtiyaçları yeterli derecede karşılanmamış, sosyal ilişkilerini algılama şeması baskıcı veya kuralsız bir çevrede oluşan çocuğun, ilerleyen yaşamında sınıf ortamında akranlarına ve öğretmenine yönelik davranış ve tutumları olumsuz olarak etkilenebilir (Demirel, 2017).

Bu ilk yıllardaki kazanımların olumsuz olması, ilerleyen yıllarda değiştirmenin ve olumlu hale çevirmenin pek kolay olmadığı bir durumdur. Bu doğrultuda, çocuğun olumsuz kazanımları, sınıfta istenmeyen davranışlar sergilemesine neden olabilmektedir (Demirel, 2005).

3. Toplumsal Değerler

Çocuklar, eğitim-öğretim sürecindeki toplumsal değer, norm ve inançlara ilişkin kazanımları sayesinde diğer bireylerin haklarına saygılı olmayı, kendi haklarını ve sorumluluklarını bilen bireyler olmayı ve toplumsal rollerini sınıflarda edinmektedirler.

Çocukların elde ettiği bu kazanımlar sayesinde, topluma uyumları desteklenmiş olmaktadır. Bu anlamda, eğitim ortamlarında uygulanan kurallar, bireylere toplumsal değerlerin bütünleşik parçaları olarak işlemektedir (Thornberg, 2008).

4. Çevre

Sınıf yönetiminde etkili sosyal etmenlerden biri de çocuğun içinde bulunduğu fiziksel, sosyal çevre ve özellikleridir. Çağdaş öğretimin barındırdığı yaparak yaşayarak öğrenme yönteminde çocuklar, yaşamın farklı alanlarını yakın ve uzak çevrede araştırarak, deneyimleyerek öğrenirler.

Diğer bir ifade ile, yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen çağdaş öğretim programlarında; yakın ve uzak tüm çevre, çocukların okul dışındaki diğer kazanımları için bir ortam şeklinde adlandırılır. Okul, bulunduğu çevrenin kültüründen etkilenir ve soyutlanamaz.

Bu doğrultuda çevreden gelen kültür, değer ve beklentiler; okulu, okulun barındırdığı sınıfları ve sınıfta gerçekleştirilen etkinlikleri de etkilemektedir. Öğretmene düşen görev, çevredeki olumlu elementleri sınıfa aktarırken, olumsuz yönleri azaltmaktır denebilir.

Kitle İletişim Araçları. İnternet, bilgisayar, televizyon gibi kitle iletişim araçları, çocuklara eğitim veya eğlence gibi imkânlar sağlarken; bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Kitle iletişim araçları ile öğretim etkinliklerini destekleyebilirken, belirli bir plan-program doğrultusunda gerçekleşmediği durumlarda bu kaynaklar, farklı uyaranlara maruz bırakarak çocukların olumsuz davranışları rol model edinmesine sebep olabilir. Bu doğrultuda kitle iletişim araçları, sınıf yönetiminde dikkate alınması gereken, önemli değişkenler arasındadır.

Çocukların yeterlilik ve öz benlik algılarının oluştuğu, cinsel kimliğinin belirginleşmeye başladığı, sosyal ilişkilerde ahlaki ilke ve değerlerin yapılandığı okul öncesi dönem ve ilkökul döneminde, kitle iletişim araçları çocukların gelişim ve yaşlarına uygun şekilde kullanılmaz ise, psikolojik açıdan yıkıcı etkiler oluşturabilir. Bu yıkıcı etkiler, sınıf yönetiminde öğretmenlerin karşısına olumsuz bir etken olarak çıkabilir (Sönmez, 2005).

5. Okulun Yapısı

Tüm ülkelerde, sosyal hayatın bir gerekliliği olarak görülen kurallar; okullarda bireyleri örgütlemek, koordine olmalarını sağlamak için okul ve sınıf kuralları biçiminde işe koşulmaktadır.

Bu kurallar, okul ile sınıfta devam eden sosyal ve öğrenme öğretme süreçleri içinde desteklenir.

Öğrenme ortamı, sınıf iklimi, okulun yapısı ve çocukların davranışlarını yönetmede öğretmen tutumu, eğitim ve öğretimin çıktıları açısından büyük bir önem taşımaktadır. Okulların mevcut örgütsel yapısı, iklim ve kültürü, öğretmen ve çocuğa sağlanan destek hizmetleri, karar alma süreci, öğretme-öğrenme süreci, kuralları, çocukların öğrenmeye yönelik tutum ve davranışları üzerinde büyük etkiye sahiptir.

İyi organize edilmiş, katı olmayan, az sayıdaki kuralları barındıran sınıf ve okul yapısı; öğrenmede esnek ve özgür bir ortam sağlayacaktır. Çocuklar için okul, yabancılaştığı, öğrenme çevresi olarak algılamaktan uzaklaştığı ve yalnızca uyulması gereken kuralların ve sorumlulukların olduğu bir kurum olarak algılanırsa; okul bünyesinde yer alan sınıflarda yapılacak öğrenme-öğretme etkinlikleri sonucunda, çocukların kazanımları düşük olacaktır.

Bu nedenle, çocukların okula aidiyet hissetmeleri büyük önem taşımaktadır. Öğretim etkinliklerini kendi yaşamı ile ilişkilendiren, karar alma süreçlerinde aktif olan, öğrenme-öğretme ortamında desteklenen çocukların; kuralların uygun yöntemler ile benimsetildiği bir okul yapısında, akademik başarısı da yükselecektir (Özden, 2004).

6. Psikolojik Etmenler

Tertemiz (2006), her öğretmenin bireysel özellikleri, kişiliği ve öğretme yöntemi olduğunu ve bu nedenle, sınıf yönetiminin öğretmenden öğretmene farklılık gösterdiğini ifade etmiştir. Bu konu aslında başlı başına bir çalışmayı hak ettiğinden burada bu konuyu kısacada tek cümleyle ifade ettikten sonra diğer bağlağa geçelim.

7. Öğretmenlerin Deneyimleri

Öğretmenin kişilik özellikleri, okul öncesi deneyimleri, çocukluk yıllarında edindiği kazanımlar, mesleki deneyimleri, eğitim durumu, öğretim stili ve sınıf ortamında karar alma sürecinde benimsediği demokratik, otokratik veya serbest bırakıcı tutumlar; sınıfın olumlu bir öğrenme

ortamı olarak yapılandırılmasında temel belirleyiciler olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenin, çocukların öğrenmelerini kolaylaştırmaya yönelik yarattığı olumlu sınıf ikliminin önemi oldukça nettir.

Okul öncesi dönemi, çocukların yaşamlarında eğitim hayatındaki ilk adım olması doğrultusunda; okula karşı pozitif bir tutum geliştirmeye yönelik kritik önem arz etmektedir. Bu nedenle, çocukların ara vermeden, gün boyu öğretmenleri ile birlikte oldukları okul öncesi eğitim sürecinde, öğretmenlerin, etkili sınıf yönetimi becerilerine hakim olması büyük önem taşımaktadır.

8. Çocukların Gereksinimleri

Sınıflar sosyal bir çevredir ve bu sosyal çevrede çocuklar toplumsal kültürün değer, inanç ve normlarını paylaşır. Getzels ve Thelen, Murray'e göre bu sosyal sistemde, çocukların bireysel gereksinimleri, beklentileri ve çevresi ile etkileşiminin, çocuk davranışlarında temel belirleyici olduğunu belirtmiştir (Akt. Arslan, 2014).

York-Barr ve Duke, çocukların özelliklerinin iyi belirlenmesinin, öğretim becerilerini geliştirmenin ve liderliği etkileyen yönetim kapasitesinin belirlenmesinin, öğretmenlerin liderlik becerilerini arttırmaya yönelik etmenler olduğunu belirtmiştir (Akt. Arslan, 2014).

Çocuklar, temel gereksinimlerinin karşılandığı, kendilerini güvende ve rahat hissettikleri sınıf ortamında etkili öğrenme sağlayabilirler.

Bu doğrultuda, temel gereksinimleri karşılanmayan çocuklar; sınıf kurallarına uymama, istenmeyen davranışlar sergileme, akran ve öğretmen ile sorunlu iletişim kurma gibi olumsuz tutumlar sergileyebilirler.

Bu sebeple sınıf yönetimini, çocukların gereksinimleri ve bu gereksinimlerin karşılanması büyük ölçüde etkilemektedir. Çocukların gereksinimleri göz önünde bulundurularak yapılandırılan öğrenme-öğretme ortamı; edinilen kazanımlarının niteliği, öğretmen-çocuk ve akran iletişimi, güdüleme ve ortaya çıkan sorunları çözmede önemli etkiye sahiptir (Sönmez, 2003).

Sonuç

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği sınıflar, öğrencilerin okul içinde en çok vakit geçirdiği alanlardır. Öğrencilerin kişiliğini ve davranışlarını büyük ölçüde şekillendiren ve bilgi ediniminin en üst düzeyde gerçekleştiği öncelikli kaynaklardan biri olarak kabul edilen sınıflar, eğitim sisteminin en küçük birimi olmasına karşın, eğitim faaliyetlerinin kalbinde yer almaktadır.

Belirli bir içerik, program ve amaç çerçevesinde öğrenim faaliyetlerinin gerçekleştirilerek öğrencilerin hayata hazırlandığı bir sınıf ortamı oluşturabilmek için etkili bir sınıf yönetimine ihtiyaç vardır. Sınıf yönetiminin başarısı, okulun ve verilen eğitimin kalitesini etkilemekte bu da dolaylı olarak toplumsal hayatı etkilemektedir.

Sınıf yönetimi, olumlu ve verimli bir öğretim ortamı oluşturmak için geliştirilmiş teknik, yöntem ve stratejiler olarak tanımlanabilmektedir. Etkili bir sınıf yönetimi olmaksızın öğrenciye istenilen akademik ve sosyal becerilerin kazandırılmasını güç olmaktadır.

Öğrencilerin sınıflarda; yaşlarıyla bir arada, bireysel veya grupla beraber bilgi edindiği, uygulama yaptığı, tecrübe edindiği ve hayata hazırlandığı düşünüldüğünde sosyalleşme, iletişim ve etkileşimin olduğu her alanda olduğu gibi sınıflarda da ortak bir sınıf kültürü oluşturularak belirli kurallar çerçevesinde etkili bir yönetime ihtiyaç duyulmaktadır.

Okul bazlı düşünüldüğünde; yönetici, okul personeli, öğretmen, öğrenci ve veli olmak üzere yönetime etki eden pek çok değişken olmasına karşın sınıf yönetiminde ana sorumluluğun öğretmende olduğu düşünülmektedir. Sınıf yönetimi ile ilgili alanyazın incelendiğinde genellikle öğretmen yeterliliği üzerine durulduğu görülmektedir.

Dersin içeriği, öğrencinin fiziksel, zihinsel, psikolojik özellikleri ve okula ilişkin değişkenler ne olursa olsun sınıf yönetiminde esas sorumlu kişinin öğretmen olduğu ve öğretmenin sahip olduğu beceri ve kişilik özellikleri, alan hakimiyeti, motivasyonu, iletişim becerileri ve kullandığı eğitim yöntem ve stratejilerin sınıf yönetimini doğrudan etkileyeceği görülmektedir.

Sınıf ortamını oluşturan değişkenlere bakıldığında ise öğrencilerin kişilik özellikleri, ev yaşantısı, fiziksel yetenekleri veya engelleri, motivasyonu, kültürel geçmişi, eğitim geçmişi, okula ve derse karşı tutumu, psikolojik durumu, ders çalışma becerileri ve alışkanlıkları, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle olan ilişkilerin olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda sıralanan hususiyetlerin dışında sınıf ortamını oluşturan değişkenler arasında sosyal becerileri, ailenin sosyoekonomik durumu, okulun fiziksel ve maddi olanakları, sağladığı imkanlar, okulun bulunduğu çevre, sınıfın fiziksel koşulları, sınıf düzeni, eğitimde kullanılan materyaller, ders programı, müfredatın içeriği, uygulamaya dönük olanaklar, eğitimde kullanılan yöntem, teknik ve stratejiler, teknik ve teknolojik olanaklar ve ders saati gibi pek çok unsur olduğu görülmektedir.

Buradan hareketle sınıf yönetiminin yalnızca öğretmenlerin yeterliliklerine bağlı olmadığı söylenebilir; ulusal ve uluslararası eğitim politikaları, okul yönetimi, okulun sunduğu imkanlar, okul çevresi, veli beklentileri ve zaman yönetimi gibi sınıf yönetimini etkileyen çok sayıda değişken olduğunu söylemek mümkündür.

Eğitim sistemi içindeki hiyerarşik düzen, sistemin en alt basamağında ve birincil öncelikte olan sınıflarda meydana gelen tüm süreçlerin üst sistemleri etkilemesine neden olmaktadır; örneğin öğretmenin kullandığı ders anlatım yöntemi, sınıfın yönetim şeklini ve okulun yönetim şeklini etkilemektedir.

Yakın bir zamana kadar ülkemizde pekiştirme ve tekrarlar üzerinde duran öğretmen merkezli davranışçı yaklaşımla öğretim yapıldığı görülmektedir. İlerleyen süreçte ise öğrencilerin ihtiyaç ve ilgilerine göre şekillenen yapılandırmacı yaklaşım ile öğretim yapılmaya başlanmış ve bu durum öğretmenlerin sınıftaki yönetim anlayış ve uygulamalarını etkileyerek disiplin odaklı bir sınıf yönetim anlayışından esnek bir yönetim anlayışına geçiş yapmalarını sağlamıştır.

Kaynakça

Ada, Ş. ve Akan D. (2007). Değişim Süreçlerinde Yetkili Okullar. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 31.

Balay, R. (2015). Gönüle Uzanan Eğitim: Milli Eğitim. *Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (13), 95.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Teknikleri ve İlkeler*, Ankara: Pegem Yayınları.

Balcı, A.ve Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de Eğitim Yönetim Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (52), 323.

Bilge, B. (2013). Öğrencilerin Başarısını Artırmada Okul Yöneticinden Beklenen Liderlik Özellikleri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 1 (3), 13.

Budak, G. (2000). Öğrenen Örgütlerde Strateji Planlama ve Strateji Öğrenme. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, 15 (2), 111.

Cemaloğlu, N. (2005). Türkiye’de Okul Yöneticisi Yetiştirme ve İstihdamı Var Olan Durum, Gelecekteki Olası Gelişme ve Sorunlar. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (4), 274.

Demirtaş, B. (2008). Atatürk’ün Döneminde Eğitim Alanında Yaşanan Gelişmeler. *Gazi Akademik Bakış*, 4 (1), 176.

Ekiz, C. ve Somel, A. (2005). Planlama ve Planlama Anlayışının Değişimi. *Mülkiye Dergisi*, 31 (25), 976.

Ereş, F. (2004). Eğitim Yönetiminde Strateji Planlama. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 29.

Gedikoğlu, O. (2015). *Lider ve Okul Yönetimi*. Ankara: Anı Yayınları.

Güçlü, N. (2003). Stratejik Yönetim. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (4), 75.

Gündüz, G. ve Ergen, H. (2014). Kamu Okullarının Sosyal Sermaye Düzeyleri ve Dezavantajlılıkları ile İlgili Değişkenler Arasındaki İlişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (4), 675.

Işık, H. ve Aypay, A. (2004). Eğitimde Stratejik Plan Geliştirme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 363.

Karademir, M. (2016). Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Yönetiminde Kayırmacılık Algıları ile Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.

Kızılcılık, S. (2013). *Frankfurt Okulu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Koyuncu, R. (2011). İlköğretim Kurumlarında Yönetici Davranışlarının Öğretmenlerin

Mesleklerine Yabancılaşmasına Etkisi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Niğde.

Okutan, M. (2012). *Eğitim Yönetimi ve Denetimi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Özdemir, M. (2018b). Eğitim Yönetiminde Olgu ve Değer Sorunsalına İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 1 (20), 172.

Özer, A. (2015). İşletmelerde Stratejinin Önemi Üzerine Değerlendirmeler. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 4 (4), 74.

Şimşek, Ş. (2008). *Yönetişimsellik ve Organizasyonluk*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Tekeli, M. A. (2011). Örgüt Verimliliğinin Artırılmasında İletişimin Rolü. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.